

Stockholms kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Gullingskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Gullingskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Gullingskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 18 mars 2016 och den 22 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Det finns ingen nationell statistik att tillgå i Skolverkets statistikdatabas (SIRIS).

Enligt skolans egen resultatuppföljning från höstterminen 2015 når eleverna som läser grundskolans ämnen målen i alla ämnen förutom musik och engelska. Eleverna som läser ämnesområden når godtagbara kunskaper inom alla ämnesområden.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-09-30
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-30
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn vid Gullingskolans grundsärskola visar att rektorn behöver ta ett större ansvar för styrningen och utvecklingen av verksamheten för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i aktuella författningar. Detta gäller bland annat grundsärskolans målinriktade arbete mot kränkande behandling och arbetet med att planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Vidare behöver rektorn säkerställa att elevhälsan bedriver ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i grundsärskolan i syfte att stödja elevernas måluppfyllelse.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att **senast den 30 september 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att all personal som får kännedom om kränkande behandling anmäler detta till rektorn.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att den lagstadgade anmälningsskyldigheten till rektorn inte är säkerställd då alla fall av kränkande behandling inte anmäls till denne. Detta försvårar för ledningen att se eventuella mönster i de fall av kränkande behandling som förekommer gentemot grundsärskolans elever och utifrån detta arbeta med målinriktade insatser.

Enligt skollagen är samtlig personal på skolan som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling skyldig att anmäla detta till

rektorn. Mönster utifrån dokumentation av enskilda fall av kränkande behandling bör också utgöra underlag för det förebyggande arbetet, enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10).

Av intervjuer med såväl elever som lärare i grundsärskolan framgår att det förekommer kränkande behandling gentemot grundsärskolans elever. Lärare uppger bland annat att eleverna har känt sig verbalt kränkta av grundskolans elever. Lärarna har då utrett vad som har hänt och samtalat med eleverna. De har däremot inte anmält händelserna till rektorn. Lärarna uppger dock att de själva dokumenterar varje fall av kränkande behandling för att se eventuella mönster.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Gullingskolans grundsärskoleverksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

- Elevhälsans arbete ska syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Gullingskolans grundsärskola inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Eftersom elevhälsan inte har kännedom om elevernas måluppfyllelse eller en bild av elevernas behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser är det svårt för elevhälsan att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att stödja elevernas kunskapsutveckling.

Enligt skollagen ska elevhälsans arbete främst vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Vid Skolinspektionens intervju med ledningen på skolan, rektor och biträdande rektor, kan de inte ge något exempel på hur skolans elevhälsa arbetar förebyggande och hälsofrämjande för grundsärskolans elever. Representanter ur elevhälsan uppger att de inte känner till hur det går för eleverna i grundsärskolan resultatmässigt. Psykologen uppger att hon genomför utredningar och handleder personalen vid behov och att lärarna kan lyfta ärenden till elevhälsan. Sammantaget kan elevhälsan dock inte ge några konkreta exempel på hur de arbetar med generella förebyggande insatser riktade mot grundsärskolans elever, utöver skolsköterskans hälsobesök.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Gullingskolans grundsärskoleverksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens

resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Analysera det som framgår av uppföljningen av skolenhetens resultat samt trygghet och studiero.
- Utifrån analysen av resultaten besluta om och genomföra lämpliga utvecklingsåtgärder.
- Dokumentera analys och beslutade utvecklingsåtgärder.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att skolans ledning följer upp kunskapsresultaten vid Gullingskolans grundskola, men att de inte analyserat dessa på ett sådant sätt att adekvata åtgärder kan sättas in i syfte att utveckla verksamheten. Även om lärarna kan redogöra för ett förbättringsarbete som även innefattar analys och åtgärder, framkommer det i intervju med ledningen att de inte har tagit del av någon analys av eller själva analyserat den bristande måluppfyllelsen i vissa ämnen. Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn inte har följt upp elevernas trygghet och analyserat resultaten av uppföljningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn har ledningen således inte heller beslutat om några utvecklingsåtgärder i syfte att förbättra elevernas resultat eller trygghet. Därmed kan inte förbättringsarbetet anses vara systematiserat på det sätt som författningarna föreskriver.

Skolinspektionens utredning visar sammanfattningsvis att rektorn tydligare behöver styra verksamheten för att säkerställa att den utvecklas på ett sätt som innebär att eleverna ges likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö.

Enligt skollagen ska rektorn se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Rektorn bör följa upp varje enskild skolenhets resultat, analysera slutsatserna av uppföljningen samt sätta in åtgärder utifrån analysen. Rektorn bör därtill skapa rutiner och former för dokumentation och sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Grundsärskolans lärare uppger i intervju att de regelbundet följer upp elevernas måluppfyllelse och att ledningen följer upp detta genom resultatdialoger. Skolinspektionen har också tagit del av en dokumenterad uppföljning av elevernas kunskapsresultat. Vid intervjun med grundsärskolans lärare framkommer att lärarna känner till den bristande måluppfyllelsen i vissa ämnen, att de har analyserat orsaken till denna, och satt in åtgärder för att komma till rätta med detta. Vid intervju med ledningen uppger biträdande rektor dock att de inte pratat om den bristande måluppfyllelsen. Biträdande rektor uppger vidare att "det inte gjorts någon analys eller tagits fram några åtgärder kopplat till resultatuppföljningen". Någon dokumentation av dessa delar av kvalitetsarbetet finns därmed inte heller.

Skolinspektionens utredning visar vidare att grundsärskoleelevernas behov av förebyggande insatser inte framgår i den gemensamma plan mot kränkande behandling som omfattar skolans grundskola, grundsärskola och fritidshem, trots att kränkningar gentemot eleverna förekommit. Skolans rektor och biträdande rektor kan inte heller, enligt Skolinspektionens bedömning, redogöra för att det bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling i grundsärskolan där elevernas trygghet systematiskt kartläggs och förebyggande insatser sätts in. Dock framkommer att lärarna i grundsärskolan jobbar målinriktat mot kränkande behandling genom att de har kartlagt elevernas behov och känner till att det förekommit fall av kränkande behandling och att de utifrån detta arbetar såväl förebyggande som åtgärdande. Detta arbete finns dock inte dokumenterat.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Gullingskolans grundsärskoleverksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie

grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Sara Afifi
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Gullingskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Gullingskolan

Gullingskolans grundsärskola ligger i stadsdelen Spånga-Tensta i Stockholms kommun. Grundsärskolan delar lokaler med Gullingskolans grundskola och de två skolenheterna leds av samma rektor. En biträdande rektor har ansvar för grundsärskolans verksamhet. Gullingskolans grundsärskola omfattar årskurs 1-6 och består av en klass med totalt 16 elever. Av dessa läser 9 av eleverna grundsärskolans ämnen och 7 av eleverna läser ämnesområden eller en kombination av dem båda.